

MAA-AMET

Siim Vahtrus
SA Keskkonnaõiguse Keskus
siim@k6k.ee

Teie 17.12.2018

Meie 20.12.2018 nr 8-3/18/3278-8

Vastus teabenõudele

Austatud härra Vahtrus

Pöördusite oma kirjaga 14.12.2018 Keskkonnaministeeriumi esindajate poole seoses sooviga tutvuda Ülemiste järve kaldajoonega seotud andmetega ja saada dokumendid võimalusel digitaalselt. Maa-amet vastab esitatud küsimustele ja annab Teie pöördumisele alljärgneva vastuse.

ETAK ruumiandmed on avaandmetena kättesaadavad ja allalaetavad Maa-ameti Geoportaalist https://geoportaal.maaamet.ee/index.php?lang_id=1&page_id=607#tab3. Andmed on mitmel juhul allalaetavad kaardilehtede kaupa. Antud juhul jääb huvipakkuv ala kaardilehtedele 63841 ja 63842. Varasemate topograafiliste andmetega, sh ortofotodega on võimalik tutvuda XGIS kaardirakenduses, aadressil <https://xgis.maaamet.ee>. Kaardiakna kohal on funktsioon „META“ mille aktiveerimisel ja seejärel kaardiaknas osutamisel huvipakkuvale alale esitatakse üldine teave olemasolevate topograafiliste materjalide kohta, info aknas paremal all. Selle funktsiooni vahendusel on leitav nii ortofotode pildistamise kuupäev kui ka põhikaartide koostamise aasta. Eesti topograafia andmekogu (edaspidi ETAK) andmetest tehakse iga aasta alguses uus põhikaart ja näiteks 2012. aasta topograafiliste vektorandmete muudatused kajastuvad 2013. aasta põhikaardil. Põhikaarte saab võrrelda andmete muutuste selgitamiseks.

1) ETAK väljavõtte seisuga 15.12.2017 Ülemiste järve ida- ka kaguosa (sh Leerimäe tee 12 ja 12c-ga külgneva osa) kohta. Eeldusel, et need andmed tuginevad ortofotodele, palume jagada ka vastavaid ortofotosid koos infoga nende tegemise täpse aja kohta.

Kaldajoone topograafilisi vektorandmeid ETAK-s uuendati aeropildistamise materjalide alusel, mis on kogutud 22.04.2012.

https://geoportaal.maaamet.ee/index.php?lang_id=1&page_id=607#tab2

(Sisesta kaardilehe number ja lae alla -> 63841 -> lae alla „63841_OF_RGB_GeoTIFF_2012_04_22.zip“)

https://xgis.maaamet.ee/xGIS/XGis?app_id=UU41&user_id=at&bbox=543967.126623377.6583220.77922078.545814.529220779.6584220.77922078&setlegend=UU41_topo=0,UU41_orto=1,UU41_2002=0,UU41_2012=1,FUU41_ALUS1=0,FUU41_ALUS2=1&LANG=1

2) ETAK väljavõtte seisuga 6.08.2012 Ülemiste järve ida- ka kaguosa (sh Leerimäe tee 12 ja 12c-ga külgneva osa) kohta. Eeldusel, et need andmed tuginevad ortofotodele, palume jagada ka vastavaid ortofotosid koos infoga nende tegemise täpse aja kohta.

Ülemiste järve kaldajoone andmete uuendamiseks kasutati 22.04.2012. aasta aeropildistamise Mustamäe tee 51 / 10621 Tallinn / 665 0600 / maaamet@maaamet.ee / www.maaamet.ee
Registrikood 70003098

andmeid. (vt. Lisad kallas_20120801.shp – ETAK andmed enne viimast muutmist ja kallas_20180806 – andmed peale muutmist). Ortofoto on allalaetav Geoportaalist ja nähtav kaardiserveris XGIS-s, kaldajoon muudatused ETAK-s ja põhikaardil on leitavad võrreldes põhikaarte 2012 ja uuemaid.

https://geoportaal.maaamet.ee/index.php?lang_id=1&page_id=607#tab2

https://xgis.maaamet.ee/xGIS/XGis?app_id=UU41&user_id=at&bbox=544425.02641648,6583645.89801705,545304.946759508,6584122.19936266&setlegend=UU41_topo=0,UU41_orto=1,UU41_2002=0,UU41_2012=1,FUU6783=0,FUU6781=1,FUU41_ALUS1=0,FUU41_ALUS2=1&LANG=1

Joonis 1. Ortofoto 22.04.2012, järve kaldajoon kuni 6.08.2012 - punane joon ja järve kaldajoon alates 6.08.2012 - sinine joon.

1) Juhul, kui ETAK andmeid muudeti ka enne 6.08.2012, palume jagada väljavõtet enne andmete muutmist ning vastavaid ortofotosid (koos infoga nende tegemise täpse aja kohta).

Varasem põhikaardistus teostati 2002. aastal aeropildistamise materjalide ja 2003. aasta välitööde põhjal. Näiteks geoportaalist ja XGIS-s „põhikaart 1996-2007 (2003)“ ning ortofoto „10.05-11.05.2002 (GSD 40)“.

https://geoportaal.maaamet.ee/index.php?lang_id=1&page_id=607#tab2

https://xgis.maaamet.ee/xGIS/XGis?app_id=UU41&user_id=at&bbox=543955.60064935,6583325.97402597,545803.003246753,6584325.97402597&setlegend=UU41_topo=0,UU41_orto=1,FUU6783=0,FUU6781=1,FUU41_ALUS1=0,FUU41_ALUS2=1&LANG=1

2) Maa-ameti 31.05.2017 kirjas nr 11-2/17/9563-2 märgitud alusdokumendid, millest lähtub järgnev seisukoht, et „Ülemiste järve kaldajoon asub mõnevõrra maismaa pool“. Samas kirjas viidatakse, et täpne kaldajoon asukoht selgub pärast kaardistustööde teostamist – palume esitada nimetatud kaardistustöödega seotud alusdokumendid.

Vastuse koostamisel tugineti mitmetele asjaoludele ja kättesaadavatele andmetele Maa-ameti Geoportaalist ja XGIS-s, millest ühte konkreetset fotot või andmekihti pole võimalik välja tuua. Järve kaldajoon kaardistatakse keskmise veetaseme piirile ja täpne asukoht selgub peale kaardistust. Loodusliku rannikuala kiired muudatused pole alati püsivad ja üldises korras tehtud aeropildistamise materjalidel pole siseveekogude veetase veekogu keskmisele veetasemele alati iseloomulik. Viimastel aeropildidel oli järve veetase keskmisest pigem kõrgem. Samal ajal teostati Tallinna piiriga külgneval alal riigihanke viitenumber 180800 raames topograafiliste andmete kaardistustööd, mille käigus Ülemiste järve kaldajoon andmeid küll ei muudetud, kuid tehniliselt polnud võimalik ka kaardistusobjektiga külgnevate nähtuste andmeid sellel hetkel muuta.

3) Alusdokumendid, millest lähtuti Maa-ameti 23.03.2018 kirjas 8-3/18/3278-2 väljendatud otsuses, et kevadel kogutud andmed ei ole piisavad Ülemiste järve kalda-ala kiireloomuliseks kaardistamiseks.

Topograafilistel kaartidel (n. NL topo 1946 või 1987) on Ülemiste järve veetasemeks märgitud BK77 kõrgussüsteemis 35.7 meetrit, mis kehtivas EH2000 kõrgussüsteemis alates 2018 on 35.935 meetrit. Varasemalt tuntud keskmine veetase 35.7 m pole pikka aega enam järvele iseloomulik. Sellel veetasemel on veekogu sügavus ja joogivee tagavara liiga väike ja Tallinna veevarustuse

tagamiseks hoitakse veetaset kõrgemal. Keskkonnaameti poolt väljastatud vee erikasutusloaga nr L.VV/322982 (kõrgused vanas kõrgussüsteemis BK77) on määratletud normaalne veetaseme vahemik 36.0 – 36.8 meetrit ja veevaesel ajal vahemikus 34.92 – 36.8 meetrit. Minimaalset veetaset 34.92 püütakse muudest veekogudest vee juurdevoolu abiga igati vältida. Tänapäevaste teadmiste juures on kaardistamiseks sobiv veetase seega $(36.8-36.0)/2=36.4$ meetrit, ehk kehtivas EH2000 kõrgussüsteemis 36.635 meetrit. 2018. aasta laserandmetest järve kaldaalal alla 36.9 meetri samakõrgusjooni ei saa moodustada ja keskmisele veeseisule vastav kaldajoon ei ole tunnetatav, kuna veetase aeropildistamise hetkel oli keskmisest veetasemest kõrgem. Seetõttu puuduvad Maa-ametil hetkel kasutuskohased alusdokumendid, mille alusel kaldajoont kohe, kiireloomuliselt kaardistada. Usaldusväärse tulemuse saamiseks on Ülemiste järve kaardistamiseks vajalik koguda alusdokumendid hetkel, mil veetase on keskmine või keskmisest madalam. Maa-ametil on ETAKi põhimääruse kohaselt kohustus suurte veekogude kaldajoon ajakohastada alates 2020. aastast ning selleks otstarbeks on plaanitud vastavad aeropildistamise ja laserskaneerimise tööd, mida on võimalik ajatada lähtudes veetasemest erinevates veekogudes. Tallinna linna piirkond pildistatakse ja laserskaneeritakse ka 2019. aastal, ning kui Ülemiste järve veetase alusdokumentide kogumise hetkel on keskmine või sellest madalam, võib osutuda võimalikuks ajakohastada Ülemiste kaldajoon juba enne 2020. aastat.

4) Maa-ameti 22.11.2018 kiri nr. 8-3/18-3278-5.

Lisas on vastuskiri „181122_Vastus pöördumisele.bdoc“

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Lea Pauts

osakonna juhataja

Lisad: 1. kallas_20120801.shp – ETAK kaldajoon seisuga 01.08.2012 SHP formaadis
2. kallas_20120806.shp – ETAK kaldajoon seisuga 06.08.2012 SHP formaadis
3. kallas_20171215.shp – ETAK kaldajoon seisuga 15.12.2017 SHP formaadis
4. 181122_Vastus pöördumisele.bdoc

Teadmiseks: Keskkonnaministerium

Olev Veskimäe

665 0717 olev.veskimae@maaamet.ee